

KONUK YAZAR

İSTANBUL SANAYİ ODASI BAŞKANI

ERDAL BAHÇIVAN

Sanayi sektörümüz 2024 itibarıyla Türkiye GSYİH'sinin yüzde 20'sini oluşturmaktadır. Toplam istihdamın da yüzde 20.7'sini sağlar. Türkiye'nin küresel imalat katma değerinden aldığı paya baktığımızda da özellikle pandemi sonrasında hızlı bir yükselişe geçtiğini görüyoruz. Türkiye 2023'te dünya imalat katma değerinden aldığı payı tarihi maksimum düzeyi olan yüzde 1.35'e çıkarmayı başarmış bulunuyor.

Uzun yıllardır en çok imalat katma değeri yaratan 20 ekonomi arasında bulunan ve halen bu listede 14. sırada yer alan Türkiye'de; otomotiv, beyaz eşya, tekstil, gıda, elektronik ve kimya gibi sektörlerde geniş bir üretim kapasitesi bulunuyor.

Nitekim Türkiye, küresel değer zincirlerine entegrasyonu sayesinde Çin'den üretim çeşitlendirmek isteyen çok uluslu şirketler için Meksika ve Vietnam ile alternatif bir imalat merkezi olarak öne çıkıyor. Halen faaliyette olan 292, toplamda 410 organize sanayi bölgesi ve 106 teknoloji geliştirme bölgesi, sanayi altyapısını güçlendirerek yatırımcılar için cazip üretim ortamları sunuyor.

Bu kısa ve öz kılımlı çerçevesinde sunun altını çizmek isterim ki; **sanayi** sektörümüz birçok yönüyle gereken gücü ve değeri üretim kaskasına sahip bulunmaktadır. Özellikle Covid19 döneminde buna hepimiz şahit olduk. Salgın nedeniyle kapanmanın en üst seviyede olduğu aylar boyunca, dünyada birçok gelişmiş ülkede dahi bazı temel ihtiyaç maddelerinde büyük tedarik sıkıntıları yaşanırken, ülkemizde gıdadan sağlığa kadar bu sıkıntıların minimum düzeyde yaşandığını hatırlayalım. Bugün Türkiye 260 milyar doların üzerinde ihracat yapılabiliyor; bu, **sanayi** sektörümüzün yukarıda kısa tarifiyle yaptığım güçlü yapıyla mümkün olmuştur ve olmaya da devam edecektir.

Elbette **sanayimizin** bu güçlü yönlerini anlatırken, zorluklarımızı, zayıflıklarımızı gözden geçirmemiz gerekiyor. Verimlilikten teknolojik dönüşüme, dijital dönüşüme kadar sürdürülebilirlik ve yeşil ekonomiye kadar **sanayimizin** birçok eksiklikleri var. Bu eksikliklerle dünyada yeni kurulmakta olan ticaret dengeleri içinde ekonomimizin yetkinliklerini güçlü rüzgarlar almazmış mümkün görünmüyor.

Küresel çalkantı dönemi

Bunu daha iyi anlayabilmek için dünyada olmaktadır olan bu yeni dengelere değinmek gerekir. Bugün dünyada ülkemizin üretim ve ticaret hayatımızı da çok yakından ilgilendiren büyük bir çalkantı yaşanıyor. Ukrayna ve Orta Doğu'daki çatışma ve istikrarsızlıkların sona ermesi küresel ticaret ciddi bir gerilim ve risk altında. ABD Başkanı Trump'ın ilan ettiği yüksek gümrük vergilerinin yarattığı şok devam ederken; Hindistan ve Pakistan arasında savaşta varacak botutlarda askeri gerilimin ortaya çıkması tedirginliği küresel boyutta daha da artırmış durumda.

Duruma bir bütün olarak baktığımızda; IMF başekonomisinin geçtiğimiz günlerde vurguladığı gibi, II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1945 yılında kurulmuş olan "80 yıllık küresel sistem sifirliyoruz ve yeni bir döneme giriyoruz."

Yeni bir denge ve oyunun kurulduğunu söylemek ise şu anda mümkün değil. Elimizde bunu destekleyecek veri yok. Ama eski düzen, eski denge ve kavramlarla yola devam edilemeyeceği kesin. Özetle ifade etmek gerekirse; eskinin çökme süreci, yeminin ise henüz şekillenmediği tehlikeli ve riskli bir ara dönemden geçiyoruz.

Küresel gelişmelere ilişkin bu gelişmelerin Türkiye ekonomisine dönük kısa ve uzun vadeli etkilerine gelecek olursak, öncelikle 1.5 aydır yaşadıklarımızla değinmeden geçmem gerektiğini düşünüyorum.

Şunun altını özellikle çizmek isterim ki; Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Hazine ve Maliye Bakanlığı Mehmet Şimşek ile Merkez Bankası yönetiminin oluşturulmuş olduğu ve iki yıla yakın süredir uygulanmakta olan Orta Vadeli Program'a (OVP) olan güvenimizi ve inancımızı bugüne kadar her fırsatta güçlü ve samimi bir şekilde dile getirdik.

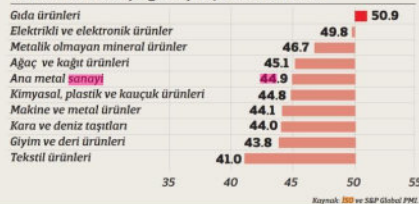
Yine her fırsatta üzerinde titrememiz gerektiğini söylediğimiz "finansal istikrar" konusunda, OVP hedeflerini,

Sanayiciler olarak takatimizin kalmadığını herkes bilsin

Son faiz artırım ve ek parasal sıkılaştırma önlemlerinin, ne kadar süreceği belli olmayan yeni bir stres birikimi yarattığına dikkat çekerek **İSO Başkanı Bahçivan**, "**Sanayimiz** açısından telafisi olmayacak ve artık her sektörde yılların birikimlerini kaybedebilecek noktalara doğru gidilmesini endişesini taşıdığımızı özellikle belirtmek gerekiyor" ifadesini kullandı

Türkiye sektörel PMI anketi

ma,50» Önceki aya göre iyileşme, nisan 2025

Not: Sektörel PMI endekslerinde eşik değer 50'dir. 50'nin üzerindeki değerler işlerin iyiyi, altındaki değerler ise kötüye gittiğine dair önemli bir göstergedir.

kararlarını ve uygulamalarını çok önemli bir referans olarak aldık. Açıklandığı gündün bu yana ekonomide yavaş da olsa OVP uygulamalarının belli bir istikrar ve güveni oluşturmasını da umutlanmamız pekiştirdi. Kabul etmeliyiz ki, acılı da olsa bu süreç; zorlu ama adım adım hedefine uygun bir istikamette seyrediyor.

Tabii ki yaşanan ciddi ekonomik tahribatın çözümü kolay değildir. Gerek iç gerekse uluslararası piyasalarda ülkenin kredibilitesinin tekrar pozitif dönmeye, tekrar olumlu algının oluşması için iradesi ve kararlılığı güçlü bir rehabilitasyon dönemine ihtiyaç vardı. Ağırliği ve dozu yüksek bu rehabilitasyon dönemini; kalıcı bir normalleşmeye ulaşma adına

toplumun önemli kesimleri ama en başta da **sanayi** sektörümüz ciddi ve kararlı bir sabırla yürütmektedir.

Toplumun her kesiminin bu beklentisi zaten 900 baz puanına yaklaşmış olan CDS'lerin tekrar 250'lere kadar düşmesinden, enflasyonda kademesi düşüş başlamasından, Merkez Bankası rezervlerinin tekrar brüt 170 milyar dolarlara kadar çıkmasından, TL'ye olan güvenin artmasından anlaşılıyor...

Fakat son 1.5 aydır yaşadıklarımızı değerlendirmemiz gerekirse, şunu söylemeliyiz: Son gelişmeler bizi başladığımız noktaya getirmese bile, ne yazık ki tüm reel sektörde program hedeflerinden uzaklaşıp bir noktaya doğru gelindiği endişesini oluşturmaya başladı.

Döviz kuru üzerindeki tedirginliği ortadan kaldırmak amacıyla, çok büyük ve ciddi emeklerle, büyük fedakarlıklarla elde edilebilen olan rezervleri daha fazla kaybetmemek ve tekrar toparlayabilmek adına alınan önlemleri tedirginlikle izlemekteyiz. Çünkü başta faiz artırma ve para piyasalarındaki kısımla olmak üzere alınan son önlemler; son 1.5 yıldır büyük bir özerki içerisinde, OVP'nin yaratacağı finansal istikrara olan inang ve sabırla çalışmakta olan **sanayi** sektörümüz üzerinde yeniden ve ne kadar süreceği de tam belli olmayan yeni bir stres birikimi ve dayanması zor yeni bir süreç yelpazesi açmış bulunmaktadır.

Özellikle önemli derecelendirme kuruluşlarından S&P'nin yap-

tığı son açıklamada belirtilen noktalar önemlidir. Rating notumuzda istikrarlı bir iyileşme beklenirken, son açıklamada mevcut notumuzu korumamızın riske girebileceği uyarısı gelmesi dikkat çekicidir.

Sanayiciler olarak şu noktaya herkesin dikkatini çekmek istiyoruz: Çekilen bütün zahmetlere rağmen uzun vadedeki kazanımlarımıza dikkate alarak, OVP'ye olan inancımızı ve OVP'nin uygulayıcısı tüm sorumlulara karşı olan güvenimizi hep diri tuttuk, tutmaya da devam ediyoruz. Bu konudaki inancımız ve güvenimiz sürmekle beraber; ekonomi açısından içinden geçtiğimiz her bir günün, çok kırılmalı ve çok önemli olduğuna düşünmüyoruz. Bu bağlamda OVP'nin hedefini geciktirecek kırılmaların veya oluşabilecek ümitsizliklerin, **sanayimiz** açısından telafisi olmayacak ve artık her sektörde yılların birikimlerini kaybedebilecek noktalara doğru gitmesini endişesini taşıdığımızı özellikle belirtmek gerekiyor.

Enflasyonla mücadele konusunda hassasiyetimizi, **sanayiciler** olarak yeri geldiğinde her platformda ve en güçlü şekilde yıllardan beri gündeme getiriyoruz. Ülkemizin enflasyon mücadelesinden asla ve asla taviz verme lüksü yoktur. Ama bunu söylerken, enflasyonla mücadele konusunda ki en ağır sorumluluğu yüklenmiş olan **sanayi** sektörünün; sorumlusu olmadığı ve hak etmediği böylesine yükü bedeli ödemesi noktasındaki taktinin de, kapasitesinin de, sınırının da sonuna geldiğinin her kesim tarafından iyi bilmesini gerektiğini burada özellikle vurgulamak istiyorum.

İSO olarak açıkladığımız Türkiye İmalat PMI verileri de, **sanayinin** içinden geçmekte olduğu zorlu üretim koşullarını açıkça ortaya koymaktadır. Bir yıldan uzun süredir 50,0 eşik değerinin altında seyreden Türkiye İmalat PMI verileri **sanayinin** birçok sektöründeki olumsuzluğu teyit etmektedir. Düzelmeye umuduna dönük ümitlerimizi kırma ve endişelerimizi artırmaktadır. Özellikle emek yoğun geleneksel sektörlerimizin kaderlerine terk edilmemesi, bu sektörlerimizin yıllar içinde edindiği üretim kültürünün hasar görmemesi konusunda dikkatli ve öznel davranılmasını bir kere daha burada özellikle vurgulamak istiyorum.

En büyük zarar **sanayiciye**

Burada elbette başta ekonomi yönetiminin ve Merkez Bankası yönetiminin bütün gayret ve fedakarlıkla yaptığı mücadeleyi takdirle karşılıyoruz. Ama diğer yandan son bir ay içinde CDS'lerin 250 seviyelerinden yeniden tırmanışa geçerek, 1.5 ay içinde 330 seviyelerine kadar çıkmasını da gözlemlemekteyiz.

Bu süreci finansal istikrar adına yönetebilmek için; Merkez Bankamız ek parasal sıkılaştırmaya gitti ve zaten zorlu faaliyet koşullarıyla boğuşan Türk **sanayisi** 1.5 ay içinde kredi faizlerinde 10 puanı yaklaştı karşı karşıya kaldı. Dolayısıyla, zaten gelinen noktaya kadar en büyük fedakarlığı gösteren **sanayicilerimizin** bu son dalgalanmalardan da yine en büyük zarar göreceği aşikar.

Zira faizlerdeki artış, finansman maliyetlerini yükseltmenin yanı sıra iç talepte de zayıflamayı beraberinde getirecek gibi görünüyor. Bunun üzerine, ticaret gelirlerinin ihracat üzerinde yaratacağı baskın da hissedileceği. Biraz önce de belirttiğim gibi, küresel ticarete ilişkin büyüme beklentileri yanı sıra düşmüş durumda. **Özetle**, Türkiye ekonomisi mevcut küresel gelişmelere yüksek bir iç siyasi belirsizlik ortamında yakalandı.

Bu noktada Türkiye'nin dış pazarlarla ilgili belki de üretimden daha önce kınmaya başlayan bir konuya dikkat çekmek istiyorum. Ekonomimizin açısından bu oldukça kritik dönemde, yıllardan beri çözüm aradığımız ve sıklıkla dile getirdiğimiz; Avrupa Birliği ile yaşadığımız ve artık kangren haline almış vize krizi... Küresel ticaret sisteminin altüst olduğu ve tüm dünyada pazarlık

siyasetinin önüne çıkacağı bir dönemde bu konu artık ertelenemez bir hal almıştır.

Maalesef geçen yıllarda bu konuda müzakere yürüten tarafların somut bir çözüm üretemediğini görüyoruz. Bugün birçok iş insanımız vize başvurusu için randevu bile almakta zorlanıyor. Fuarlar için stant kurmaya gidiyoruz, ancak vize alamadığımız için katılım sağlayamıyoruz. Buna rağmen ironik bir şekilde, vize konusunda müzakereleri bizim adıma başlatılmamıştır.

Türkiye, AB pazarında Çin, ABD, İsviçre ve İngiltere'nin ardından beşinci büyük ithalatçı olarak büyük bir avantaja sahip. Ancak saydığımız ülkelerin vatandaşları Avrupa'ya vizesiz giriş yaparken, Türk vatandaşları vize alabilmek için aylarca beklemek zorunda kalıyor ve bu yüzden ciddi bir potansiyele değerdendiriyoruz. Bu sorunun kalıcı olarak çözüme kavuşturulması ve ülkemizin AB pazarında sahip olduğu avantajların daha iyi kullanılması için çok daha güçlü bir yürütülmesi

gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada, **sanayi** sektörünün temsilcileri olarak, elimizi taşın altına koyarak bize düşen görevi yapmaya hazır olduğumuzu da vurgulamak istiyorum.

Burada da gördüğümüz gibi özete üretim yapmanın, üretimi için gereken girişlere güvenli şekilde erişimin ve dünyaya mal satmanın gerekçe daha da zorlaşacağı bir iklim ilerliyor. Bu bağlamda en önemli sorunlarımızdan olan verimlilik ve üretimin teknoloji düzeyine çok daha ciddi şekilde eğilime durumundayız. Dünyadaki gelişmeler bizlere üretim teknolojilerini artırmak ve kalıcı, yüksek verimlilik arzılan sağlamak konusunda çok fazla zamanımız olmadığını anlatıyor.

Tüketiciler değil üretirek...

Çünkü teknolojik gelişmelerin, endüstrilerin, ekonomilerin ve toplumların çalışma biçimini kökten dönüştürdüğünü görüyoruz. **İSO** olarak bu konuda sorumluluğumuzun bilinciyle geçen yıl kurduğumuz **İSO-Stratejik Dönüşüm Merkezimiz** ile **sanayide** değer zincirinin tüm aşamalarına son teknoloji çözümleri ni hızla entegre edecek çalışmalarına hayata geçireceği.

Stratejik dönüşüm ile ilgili bir diğer önemli çalışmamız da **İstanbul Sanayi Odası Girişim Sermayesi Yatırım Fonumuz**dur. Bu fonu, Stratejik Dönüşüm Merkezimizin yanı sıra iç hedefine aldığı dönüşüm alanlarına hizmet etmek üzere tasarladık. Girişim Sermayesi Yatırım Fonumuz ile, aynı zamanda geleceğin

teknolojilerini ve iş modellerini **sanayinin** süreçlerine dahil edecek ve girişimlere sadece finansman değil, bizzat birlikte öğrenme, üretme olarak tanyacağız. **Sanayi** dönüşümünü yeni nesil girişimlerle birlikte yapacağız.

Son olarak **sanayimizin** teknolojik dönüşümü adına geçen hafta sonu Cumhurbaşkanlığı himayesinde açıklanan çok önemli bir vizyon projesine de değinmek istiyorum. 12. Kalkınma Planı (2024-2028), Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı ile diğer politika belgelerindeki hedef ve politikalar çerçevesinde küresel eğilimler ve ülkemizin mevcut yetkinlikleri göz önünde bulundurularak hazırlanan; yüksek teknolojiye digital ekonomi, yeşil dönüşüm, küresel entegrasyon ve yapısal dönüşüm gibi çok önemli 5 temel amaç üzerine işlenmiş ve önümüzdeki

yıllarda tüm detayları kamuoyuyla paylaşılacak olan "2030 **Sanayi** ve Teknoloji Stratejisi"ni, **sanayimizin** en çok ihtiyaç duyduğu bu alanlardaki dönüşümü adına çok heyecan verici bulduğumu ifade etmek istiyorum.

Biz **sanayicilerimiz** en büyük hayalimiz: "**Tüketimden değil üretimden itibar kazanan bir Türkiye**". Bunun için bugüne kadar üzerine düşen sorumlulukları azami ölçüde yerine getiren **sanayi** sektörü temsilcileri, tüm zorluklara rağmen geleceğin Türkiye'si için bu motivasyonla yine çalışmaya, istihdam yaratmaya ve üretmeye devam edeceğiz. •

Erdal Bahçivan

Takatımız tükeniyor

İstanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan** **Oksijen** için kaleme aldığı yazıda, son faiz artırım ve ek önlemlerin sektörde yeni bir stres birikimi yarattığını vurgulayarak “Telafisi olmayacak noktalara gitme endişesi yaşıyoruz” dedi

Son 1.5 aydaki gelişmeler bizi başladığımız noktaya getirmese bile, tüm reel sektörde ekonomik program hedeflerinden uzaklaşan bir noktaya gelindiği endişesi var. Rezervleri korumak ve tekrar toparlayabilmek adına alınan önlemleri tedirginlikle izliyoruz. Çünkü bu önlemler, 1.5 yıldır büyük özveri gösteren sanayi sektörü için dayanması zor, yeni bir süreç yelpazesi açıyor.

Erdal Bahçivan

Ülkemizin enflasyonla mücadeleden taviz verme lüksü asla yok. Ama bunu söylerken, enflasyonla mücadelede en ağır sorumluluğu yüklenmiş olan sanayi sektörünün; sorumlusu olmadığı ve hak etmediği böylesine yüklü bedeli ödemesi noktasındaki takatinin de, kapasitesinin de, sınırının da sonuna geldiğinin her kesim tarafından iyi bilinmesi gerektiğini özellikle vurgulamak istiyorum. **16'da**

Ağlarsa sanayici ağlar, gerisi yalan ağlar

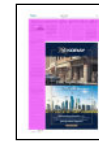
Enflasyonu yavaşlatmada en kısa yol yüksek reel faizle TL'ye değer kazandırmaktır. Bu politika, üretici sektörlerin aleyhinedir. Son dönemde yaşanan olaylar yüzünden kredi faizleri arttı, finansal koşullar daha da sıkılaştı. Reel sektörde işlerin düzelmesinin önündeki esas engel aralık öncesine geri dönen reel faizlerdir.

HALUK BÜRÜMCEKÇİ 15'te

İlk çeyrek bilançoları alarm veriyor

Borsada pek çok şirketin ilk üç aylık bilançoları yayınlandı. Genel olarak cirolar reel bazda yüzde 6 düşerken, FAVÖK yüzde 16, net kar ise yüzde 66 geriledi. Market zincirleri ve savunma sanayisinde işler nispeten iyi. Otomotiv, dayanıklı tüketim, demir-çelik gibi yüksek istihdamlı ağır sanayi sektörlerinde sancı sürüyor.

METE YÜKSEL 17'de

Ağlarsa sanayici ağlar, gerisi yalan ağlar

**Haluk
Bürümcekçi**

haluk@burumcekci.com

Türkiye ekonomisinde enflasyonu kademeli bir şekilde yavaşlatmada en kısa sürede ve en kolay yoldan sonuç alabilmek adına TL'ye reel değer kazandırma (kur artışının enflasyonun altında kalması) politikası tercih yapılmış ve bunun için de faizlerin hem nominal hem de reel olarak yüksek seyredeceği bir çerçevede oluşturularak uzun süredir korunmaktadır. Böyle bir ortam (yerel para biriminin değerlenmesi) dünyanın her yerinde işlerin dış rekabete açık üretici sektörlerin aleyhine gitmesi anlamına gelir.

Son dönemde en fazla sanayici ve ihracatçı kesimlerin feryatlarının duyulması esasen bundandır. Ekonomi yönetimi de bu tepkinin sürecin ilk aşamalarında geleceğini zaten beklemektedir ve ödünleşimi bu şekilde yapmayı tercih etmiştir. Aslında niyet bu politikayı çok uzun süre uygulama yönünde değilken, TL'ye olan ve bir türlü giderilemeyen güvensizlik faizlerin gerilemesine izin vermemekte ve bu durum zaten kurlar nedeniyle sıkıntı çeken özellikle dış rekabete açık imalat sektörlerini bu kez de daha da pahalılaştırarak kredi maliyetleri ile vurmaktadır. Yani evdeki hesap çarşıya uymamıştır.

Başta da belirttiğim gibi, sanayi sektörünün görece yavaşlaması bu akışın doğal bir sonucu gibi görünürken, diğer sektörlerin mevcut durumuna da bakanın ekonominin geneli için yorum yapmayı daha sağlıklı kolacağını düşünüyorum. Zira henüz gelişmiş ülkelerdeki sektörel paylaşımlar düzeylerine ulaşmamış olsak da, yıllar içinde hizmet sektörlerinin toplam ekonomiden aldığı pay düzenli yükseliş eğilimindeyken, sanayi sektörünün payında gerileme olduğu bilinmektedir.

Gelişmiş ülkelerde hizmet sektörleri %80 pay alırken, Türkiye'de bu oran %55 civarında bulunmakta, sanayi sektörünün payı ise %23 olarak hesaplanmaktadır. Toptan ve perakende ticaret sektörleri ise hizmet sektörü içinde sınıflandırılmakta ve toplam milli gelirden %20'ye yakın pay almaktadırlar. Diğer önemli sektörlerden; tarım %6 ve inşaat %5 ile ekonominin görece küçük parçalarını oluşturmaktadır. Kısacası, sadece sanayi sektörü verilerine bakarak ekonominin genelindeki büyüme eğilimini değerlendirmek hatalı sonuçlara varılmasına neden olacaktır.

Büyüme %3'ün altına inebilir

Bu hafta tüm sektörler için açıklanması tamamlanacak olan mart ayı üretim endeksi verileri ile yılın ilk çeyreği büyüme görünümü netleşecek ve ay sonunda GSYH verileri ile büyüme oranı kamuoyuna açıklanacaktır. **TÜİK verilerine göre, ilk çeyrekte yıllık %2.2 daralan sanayi üretimi dışında diğer sektörel üretim (toptan ve perakende ticaret, hizmet, inşaat) endekslerinin hiçbirinde daralma kaydedilmemiştir.** Hatta büyüme eğilimi açısından daha sağlıklı bir göstergesi olan mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış çeyrekten çeyreğe artış sanayi sektöründe bile pozitif yönde gerçekleşmiştir.

Sanayi üretim endeksi yılın ilk çeyreğinden bir önceki çeyreğe göre %1.8 oranında artarken, geçen yılın son çeyreğinde gözlenen %3.4'lük artışa göre ise yavaşlayarak ivme kaybına işaret etmiştir. Buna karşılık, toplam ticaret satış hacmi bir önceki çeyreğe oranla %3.4 ve iç talep öncü göstergesi olan perakende satış hacmi önceki çeyreğe göre %3.2 artmıştır. Ancak, her iki göstergede de büyüme önceki çeyreğe göre (ticaret %4.2, perakende %3.7) bir miktar ivme kaybına işaret etmektedir. Geçtiğimiz perşembe günü açıklanmış olan mart ayı hizmet ve inşaat üretim endeksleriyle birlikte, ilk çeyrek GSYH büyüme görünümünün daha netleşmesi beklenirken, söz konusu sektörlerde ocak-şubat döneminde açıklanan artışlar sırası ile %2.9 ve %10 ile önceki çeyreğe göre güçlü bir büyüme sinyali verdiğini hatırlatmalıyım.

Bu doğrultuda, yılın ilk çeyreğinde çeyreklik bazda büyümenin geçen yıl son çeyreğindeki %1.7 artışa yakın gerçekleşmesini beklerken, bunun büyüme eğiliminin korunduğuna işaret edeceğimi düşünüyorum. Ancak, iş günü sayısının bu yıl ilk çeyrekte geçen yıl aynı dönemine göre daha düşük olması nedeniyle yıllık büyüme (geçen yılın aynı çeyreğine göre) oranı %3'ün hafif altında açıklanabilir. Zaten, ilk çeyrekte imalat ve imalat dış sektörlerinin güven endekslerinde önceki çeyreğe göre gözlenen artışlar ve yurtiçinde finansal koşulların gevşemeye devam etmesi, iç talebin büyüme-

ye katkısının devam ettiğini göstermiştir.

Ancak, son dönemdeki gelişmelere verilen politika tepkileri ile kredi faizlerinin ve genel olarak finansal koşulların sıkılaştığı görülmüyor. Ayrıca, güven endekslerinin genel olarak ikinci çeyreğe zayıf başlangıç yaptığı da izleniyor. Bu görünüm altında, 2025 yılı için %3 olan büyüme beklentimdeki risklerin aşağı yöne dönme olasılığı artmış gibi görünüyor.

Bu bağlamda, 2025 yılının ikinci çeyrek görünümü için öncü göstergelere bakıldığında, Türkiye PMI endeksi Nisan ayında 47.3 seviyesinde kalarak sektördeki daralmanın devam ettiğine işaret eder-

ken, TCMB Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) nisan'da önceki aya kıyasla 2.4 puan azalarak 100.8 seviyesine gerilemiş, kapasite kullanımı oranı 0.6 puan azalarak 74.6 seviyesinde gerçekleşmişti.

Tüketici güven endeksi nisan ayında aylık bazda %2.3 azalarak 83.9 seviyesine gerilerken, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerinde de gerileme yaşanmıştı. Ancak, güven endekslerinin dünya genelinde olduğu gibi belirsizliklerin oluşturduğu beklenti kötüleştirmesi kaynaklı etkilenmesi de söz konusu olabilir. 19 Mart sonrası finans piyasalarında yaşanan türbülans ve bunun 2 Nisan'da Trump'ın ilave

gümrük tarifeleri açıklaması ile şiddetini artırması özellikle nisan verilerinde etkili olmuş benzeri. Mayıs ayında ise her iki açıdan daha sakin bir ortam gözlemlendiğinden, ikinci çeyrek için daha sağlıklı bir değerlendirme yapmak açısından Mayıs verilerini de görmeyi tercih ederim.

Yavaşlama sinyallerinin beklenti kaynaklı olduğunu tespit etsem bile bu durumun beni çok rahatsızlamayacağını da belirtmeliyim. Zira yavaşlamayı derinleştirecek ve daha uzun soluklu olmasını getirecek ana unsur olan ve son durumda para politikasının gevşetilmeye başlandığı aralık ayı öncesine geri dönen genel faiz seviyesi, büyüme açısından esas

tehdit olarak mevcudiyetini korumaktadır.

TL'ye olan güvensizlik giderilemediği, para politikası yeniden gevşetmek zorlaşırken enflasyon-büyüme ikilemi yine gündeme gelebilecektir. **Siyasi iradenin ve ekonomi yönetiminin, büyümedeki yavaşlamaya istihdam piyasasında belirgin bir olumsuzluk yaratmadığı sürece, para politikası dışındaki araçlarla (istihdama yönelik teşvikler ve diğer teşvikler) destek vermeye çalışıldığını düşünürken, bu sürecin uzunluğunun siyaset planlarının zamanlamasına bağlı olacağını tahmin ediyorum.** *

Mali tablolar alarm veriyor

Mete Yüksel

myuksel@airportoy.com

Birinci çeyrek mali tablo gönderme dönemi geçtiğimiz hafta sona erdi. Ek izin alan veya mali tablo dönemi farklı olan birkaçı dışında tüm şirketler finansal sonuçlarını paylaştılar. Finansal şirketler dışında bu dönem performansları parlak olmadıkları takip ediyoruz. Bankacılık sektöründe ilk çeyrek karlarının tamamı beklentilerden iyi gerçekleşti. Konvansiyonel mevduat bankalarının toplam kan bu dönem konsensus beklentiden yüzde 14 daha güçlü. Keza sigorta şirketlerinde de piyasayı olumlu şaşırtan sonuçlar var. Bunların arasında bir iki istisna dışında tamamı hem yıldan yıla, hem de bir önceki çeyreğe kıyasla net karlarını artırdılar. Bir önceki yılın ilk çeyreğine göre bankaların karları yüzde 27, sigorta şirketlerinin karları ise yüzde 13 yukarıda. Nominal olarak artış olması kötünün iyisi olsa da bu büyümelerin yüzde 38'lik enflasyonun altında kaldığı ortada. Başta zorunlu karşılık artışı ve aylık kredi büyüme sınırlamaları olmak üzere makroihtiyati önlemler, bankalarda kar gelişimini sınırladı.

Güçlü gelir tablosu sonuçları açıklayan finansal şirketlerin ortak noktası enflasyon muhasebesinin uygulanmaması. Banka sahibi olan holdinglerin enflasyon muhasebeli mali tablolarından iştirak ettikleri bankaların aslında enflasyon muhasebeli hesaplarından zarar ettiklerini takip edebiliyoruz. Orada da umut veren bir görsel var aslında. Holdinglerin dipnotları ve sunumlarından takip ettiğimiz üzere hem banka hem diğer finansal hizmetlerden yazılan zararını ilk çeyrekte bir önceki yıla kıyasla mütihis düşüştüğü ve hatta ihmal edilebilir seviyelere geldiğini takip ediyoruz. Sonuçların açıklanmasından sonra gerçekleştirilen yatırımları toplandıranlarda bazı aşağı riskleri vurgulansa da genel olarak bütçelerde ciddi revizyon görmedik.

Son hafta tekrar rezerv birikiminin başladığını görüyoruz. Bu, trend halini alırsa bu bize şu anki faiz seviyesinin yeterli olduğunu gösterecek. Bu durumda kredi mevduat makası fazla zarar görmez.

Diğer sektörlerde durum

Yavaşlayan ekonomide bankalara yönelik en büyük kaygım takipteki alacaklarda bir bozulma meydana gelmesi. Varlık yönetim şirketlerine sorunlu krediler satmaya henüz başlanmadığı yıllarda takipteki alacak oranı bir anlam ifade ediyordu. Şimdi artık bankalar isterlerse tüm takipteki alacaklarını satın bu oranı teorik olarak sıfırlayabilir. Bu yüzden artık takipteki alacak oranı yerine risk maliyeti dediğimiz dönemin problemi alacak oranına bakıyoruz. Yüzde 1'e kadar olan artışlar bankalarca tolere edilir. Halihazırda yönlendirmelerde de böyle bir yükseliş pek çok bankanın bütçesinde öngörüldü.

Karşılık giderleri dışında ama bir potansiyel problem daha var, o da nakit akımının bozulması. İşte ürkütüğümüz alan bu. Ekonominin yavaşladığı ilk yıl pek çok kredi yeniden yapılandırılarak nispeten sınırlı bir genel karşılık yüküyle sürdürülüyor. Bankalar tahsilatı 90 günün üzerinde geciken alacakları takipte olarak değerlendirip özel karşılık ayırmıyor. Yeniden yapılanma genelde bir aydan fazla gecikmiş ama üç ay henüz aşmamış kredilerde gerçekleşiyor. Bankalar bu yeniden yapılandırılan alacaklara faiz tahakkuk ettiriyor ama tahsilatları erteleniyor. Benim buradaki riskleri takipte kullandığım metrik, faiz gelirlerinin ne kadının nakit tahsil edildiği. Birinci çeyrekte özel büyük bankalarda bu oran yüzde 90'lar mertebesinde. Eğer ki bu oran önümüzdeki çeyreklerde hızla azalırsa bunu yeniden yapılandırılmaları artışına ilişkin kırmızı bayrak olarak yorumlarm.

Banka ve sigorta dışında faaliyet gösteren şirketlerde gelir tablosu sonuçları daha da sancılı. Çifte hesaplama yapmama ve banka iştirakleri kaynaklı FAVÖK sapmalarını izole etmek için holdingleri de toplam hesabın dışında tutuyoruz. Buna göre geriye kalan şirketlerin net karlarında yüzde 66 erime var. Net karlar enflasyon muhasebesinde finansal performansla ilgili çok da anlamlı bilgi veremeyebiliyor. Nakdi bol şirketlerin parasal kayıp hesapları ve ertelenmiş vergi gideri kalemleri büyük yükler yaratabiliyor.

Net karda analizi güçleştiren bu hesapların yanında yatırımlardan kaynak-

lanan tek seferlik kalemleri de göz ardı edebilmek için operasyonel kara odaklanıyoruz. Amortisman gibi nakit çıkışı gerektirmeyen kalemleri faaliyet kanna ekleyerek ulaştığımız FAVÖK bir önceki yıla göre yüzde 16 daralmakta. Unutmayalım ki bu rakam enflasyona göre düzeltilmiş tablolar üzerinden hesaplanıyor. Yani önceki yılın çeyrek sonuçları enflasyona 1Ç25'e getirildiği için bu değişim reel.

Bu arada satışlarda daha limitli bir yıllık düşüş var. Şirketlerin toplam cirosu reel olarak yüzde 6 daralırken FAVÖK'un daha derin daralması şirketlerin kar marjından feragat ettiklerine işaret ediyor. FAVÖK artışına göre

sıralattığımız bu listenin en altında kalan dayanıklı tüketim ve otomotiv sektöründe istisnasız bütün aktörlerin marjı düşerken, bu ihracatçı şirketlerin bazılarında FAVÖK marjındaki düşüş 10 puanı aşmakta. Bir başka deyişle şirketler pazarlarını kaybetmeme adına kar erimesini göze almışlar. Güçlü TL aracılığıyla enflasyona mücadele edilirken ihracatçı şirketlerin fiyatlamada dezavantajı olduğundan daha önce bahsetmiştik. Önümüzdeki çeyreklerde yüksek faizler ve yavaşlayan büyüme neticesinde iş satışların da yavaşlaması riski var.

Büyümeye duyarlı bir diğer sektör olan demir çelik de tablonun altlarında

yer alıyor. Yassı çelik Türkiye fiyatlarına baktığımızda mart sonu başlayan düşüş trendi önümüzdeki çeyreklerde devam edebilir.

Yıldan yıla FAVÖK gelişiminde olumlu fark yaratan sektörler gıda perakendeciliği, yani zincir marketler. Tüketici temel ihtiyaç maddesi alınmadan vazgeçmediği sürece bu şirketler ekonomideki yavaşlamadan etkilenmediği gibi enflasyonu da fiyatlarına yansıtabilmekte. İlk çeyrekte hem ciro, hem faaliyet gelirleri hem de net kar olarak enflasyonun üzerinde büyüme gösteren savunma sanayinin önümüzdeki çeyreklerde de bu performansını sürdürmesini bekliyoruz. •

1Ç25 yıllık değişimler (FAVÖK artışına göre sıralanmıştır)

	Ciro	Net Kar	FAVÖK
TOPLAM	-%6	-%66	-%16
Gıda Perakende	%3	-%74	%42
Savunma	%10	%74	%29
GYO	%57	-%13	%13
Enerji Elektrik	-%7	-%113	-%5
Aracı Kurum	-%1	%5495	-%9
Mobilya	-%8	-%87	-%14
Ulaştırma	%22	-%202	-%18
Bilişim	%5	%185	-%21
Tekstil	-%6	-%1	-%28
Çimento	-%18	-%68	-%30
Sağlık	-%3	%76	-%37
Demir Çelik	-%3	-%120	-%39
Dayanıklı Tüketim	-%1	-%379	-%44
Otomotiv	-%16	-%71	-%51

SEKTÖREL HABERLER

İstanbul Sanayi Odası Türkiye PMI® İmalat Sanayi Raporu PMI Nisan'da 47,3 Seviyesinde Sabit Kaldı

Nisan 2025 Önemli Noktalar:

- Üretim ve yeni siparişlerde düşüş yavaşlayarak da olsa devam etti
- Girdi maliyetleri enflasyonu son 1 yılın en yüksek seviyesine ulaştı
- Tedarikçi performansında Aralık 2022'den bu yana en güçlü iyileşme gerçekleşti

Özet:

Türk imalat sektörü, Nisan ayında üretim, yeni siparişler ve ihracattaki düşüşlerin hafiflemesi gibi kimi iyileşme sinyallerine rağmen, zorlu koşullarla karşılaşmaya devam etti. Firmalar istihdam ve satın alma faaliyetlerini azaltmaya devam ederken, talep koşullarındaki zayıflığın etkisiyle tedarikçilerin teslimat sürelerinde 2022 sonundan bu yana en belirgin düşüş kaydedildi. Buna karşılık, enflasyonist baskıların güçlendiği görüldü.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), imalat sanayi sektörünün kaydettiği performansı sergilemek amacıyla tasarlanmış tek rakamlı, bileşik performans göstergesidir. Manşet gösterge; yeni siparişler, üretim, istihdam, tedarikçilerin teslim süresi ve girdi stokları göstergelerinden elde edilmektedir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen tüm rakamlar, sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.

Manşet PMI endeksi, Nisan ayında değişim göstermerek 47,3 seviyesinde gerçekleşti ve sektörün performansındaki bozulmanın sürdüğüne işaret etti. Faaliyet koşullarında kesintisiz yavaşlama eğilimi on üçüncü aya ulaştı. Veriler 9 Nisan ile 23 Nisan sabahı

arasında toplandı ve anket ayın 23'ünde yaşanan depremin öncesinde tamamlandı.

Nisan ayında manşet PMI endeksinde paralel olarak üretim de üst üste on üçüncü kez yavaşlama kaydetti. Bu konuda firmalar zorlu dış piyasa koşullarına ve talepteki durğunluğa dikkat çekti. Üretimdeki düşüş belirgin olmasına rağmen, Mart ayına göre daha hafif gerçekleşti.

Benzer şekilde, hem toplam yeni siparişler hem de yurt dışından alınan yeni siparişlerde daralmalar ikinci çeyreğin başında hız kesti. Bununla birlikte hem iç piyasada hem de yurt dışı pazarlarda talep koşulları durgun olmaya devam etti.

İmalatçılar, yeni siparişlerdeki yavaşlamaya bağlı olarak istihdamı ve satın alma faaliyetlerini azalttı. Böylece düşüş eğilimi istihdamda beşinci aya, satın alma faaliyetlerinde ise on ikinci aya ulaştı. Firmaların stok seviyelerini de azalttıkları görüldü.

İmalatçılar, girdilere yönelik talebin durgun seyrine bağlı olarak, tedarikçilerin teslimatlarını Nisan'da üst üste ikinci ay hızlandırdığını belirtti. Tedarikçi performansında Aralık 2022'den bu yana en belirgin iyileşme kaydedildi. Öte yandan, Türk lirasındaki değer kaybı ve ham madde maliyetlerindeki yükselişe bağlı olarak girdi fiyatları enflasyonu son bir yılın en yüksek düzeyine çıktı. Bu faktörler aynı zamanda satış fiyatlarındaki artışın da sürmesine yol açtı. Nihai ürün fiyatlarında enflasyon ivme kazanarak son yedi ayın en yüksek düzeyine çıktı.

Yorum:

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi:

"Türk imalatçıların karşı karşıya kaldığı zorluklara Nisan ayında belirsiz bir uluslararası ekonomik ortam eklendi. Bu nedenle yeni siparişler, üretim ve ihracattaki yavaşlamalar son PMI anketinde de devam etti. Öte yandan, bazı göstergelerde izlenen iyileşme sinyalleri, sektörün önümüzdeki aylarda potansiyel olarak büyüme bölgesine yaklaşabileceğine dair umutları artırdı."

Üretim Endeksi

S: Üretiminiz bir ay öncesine göre nasıl değişti?

Zorlu uluslararası piyasa koşulları ve talep ortamının durgun seyri, Türk imalatçıların Nisan ayında da üretim hacmini azaltmasına yol açtı. Böylece üretim son 13 ay boyunca yavaşlama kaydetti. Nisan'daki düşüş belirgin olmakla birlikte Mart ayına göre daha hafif gerçekleşti.

mev.an. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

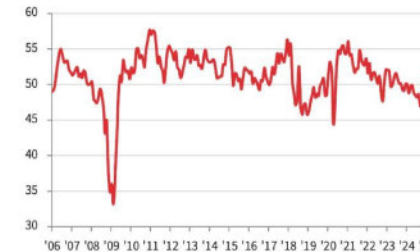

İstihdam Endeksi

S: Firmanızda çalışan sayısı bir ay öncesine göre nasıl değişti?

Yeni siparişlerdeki zayıflık ve firmaların personeli tutmakta yaşadığı zorluklar, istihdamın Nisan ayında da gerilemesine neden oldu. Çalışan sayısı üst üste beşinci ay azalış kaydetti. Son düşüş ılımlı düzeyde olmasına rağmen geçen yılın Ekim ayından bu yana en yüksek oranda ölçüldü.

mev.an. 50 = bir önceki aya göre değişim yok

Tarihsel bakış:

PMI Üretim Endeksi, 50 = değişime yok

Dünya Bankası Emtia Fiyat Verleri

2 Mayıs 2025

	Unit		Annual Averages			Quarterly Averages				Monthly Averages			
			Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Mar	Apr-Jun	Jul-Sep	Oct-Dec	Jan-Mar	February	March	April
			2022	2023	2024	2024	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2025
Energy													
Coal, Australia **	\$/mt	a/	344.9	172.8	136.1	126.9	137.4	140.8	139.5	109.8	106.9	104.0	98.6
Coal, South Africa **	\$/mt		240.6	119.1	105.8	105.6	105.3	105.9	106.4	100.6	100.4	98.0	95.6
Crude oil, average	\$/bbl		97.1	80.8	78.7	80.6	83.6	77.9	72.9	74.2	73.8	70.7	65.9
Crude oil, Brent	\$/bbl	a/	99.8	82.6	80.7	83.1	84.9	80.2	74.6	75.6	75.2	72.6	67.7
Crude oil, Dubai	\$/bbl		97.0	82.0	79.7	81.6	85.0	78.4	73.6	75.6	75.0	71.7	66.9
Crude oil, WTI	\$/bbl		94.4	77.7	75.8	77.0	80.8	75.2	70.4	71.4	71.3	67.8	63.1
Natural gas, Index	2010=100		281.6	102.9	87.4	76.8	81.1	89.0	102.8	127.6	132.9	121.5	104.8
Natural gas, Europe **	\$/mmbtu	a/	40.34	13.11	10.96	8.75	10.03	11.50	13.57	14.41	15.34	13.24	11.59
Natural gas, U.S.	\$/mmbtu	a/	6.37	2.54	2.19	2.13	2.08	2.11	2.45	4.15	4.22	4.13	3.40
Liquefied natural gas, Japan	\$/mmbtu	a/	18.43	14.39	12.84	13.72	12.06	12.93	12.67	12.84	12.78	12.55	12.43
Non Energy													
Agriculture													
Beverages													
Cocoa	\$/kg	b/	2.39	3.28	7.33	5.68	8.52	6.83	8.29	9.56	9.86	8.08	8.15
Coffee, Arabica	\$/kg	b/	5.63	4.54	5.62	4.56	5.28	5.85	6.80	8.59	9.05	8.92	8.64
Coffee, Robusta	\$/kg	b/	2.29	2.63	4.41	3.43	4.26	4.93	5.03	5.64	5.81	5.69	5.43
Tea, average	\$/kg		3.05	2.74	3.04	2.68	3.15	3.26	3.06	2.72	2.69	2.69	2.91
Tea, Colombo	\$/kg	b/	3.87	3.56	4.13	4.20	4.19	4.07	4.04	4.05	4.00	4.07	3.96
Tea, Kolkata	\$/kg	b/	2.83	2.43	2.81	1.65	3.05	3.55	2.98	1.86	1.80	1.77	2.65
Tea, Mombasa	\$/kg	b/	2.45	2.23	2.18	2.19	2.21	2.16	2.17	2.24	2.25	2.22	2.11
Food													
Oils and Meals													
Coconut oil	\$/mt	b/	1,635	1,075	1,519	1,197	1,408	1,610	1,860	2,108	1,990	2,356	2,483
Fish meal	\$/mt		1,596	1,815	1,699	1,748	1,717	1,719	1,612	1,606	1,592	1,645	1,681
Groundnuts	\$/mt		1,568	1,892	1,765	2,010	1,821	1,684	1,544	1,409	1,434	1,313	1,202
Groundnut oil **	\$/mt	b/	2,203	2,035	1,796	1,842	1,823	1,793	1,724	1,667	1,664	1,676	1,679
Palm oil	\$/mt	b/	1,276	886	963	882	890	937	1,145	1,068	1,067	1,068	994
Palmkernel oil	\$/mt		1,617	990	1,412	1,063	1,214	1,453	1,917	1,991	1,947	2,064	2,090
Soybean meal	\$/mt	b/	548	541	442	464	463	448	394	365	358	369	369
Soybean oil	\$/mt	b/	1,667	1,119	1,022	949	986	1,051	1,101	1,043	1,069	1,011	1,116
Soybeans	\$/mt	b/	675	598	462	518	482	420	429	408	412	401	407
Grains													
Barley	\$/mt	b/	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Maize	\$/mt	b/	318.8	252.7	190.6	192.8	194.0	177.6	198.1	214.2	220.9	207.4	215.0
Rice, Thailand 5%	\$/mt	b/	436.8	553.7	588.4	632.3	617.3	586.3	517.7	446.7	437.0	425.0	415.0
Rice, Thailand 25%	\$/mt		429.7	532.9	559.1	599.3	584.0	557.7	495.3	431.0	424.0	410.0	401.0
Rice, Thailand A1	\$/mt		417.7	536.2	572.7	625.5	599.2	567.3	498.8	429.1	419.1	404.1	396.9
Rice, Vietnam 5%	\$/mt		404.5	523.7	557.5	608.4	567.0	542.7	511.7	409.1	401.7	378.4	377.8
Sorghum	\$/mt		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Wheat, U.S., HRW **	\$/mt	b/	430.0	340.4	268.7	279.1	275.8	260.3	259.6	258.0	264.6	255.4	249.6
Wheat, U.S., SRW **	\$/mt		381.9	257.7	230.9	240.8	237.2	214.6	230.9	233.9	243.5	227.5	219.6
Other Food													
Bananas, EU	\$/kg		0.94	1.09	1.07	1.08	1.07	1.07	1.04	1.04	1.03	1.08	1.12
Bananas, U.S.	\$/kg	b/	1.49	1.60	1.23	1.61	1.38	1.02	0.92	1.18	1.25	1.18	1.10
Beef **	\$/kg	b/	5.62	4.90	5.93	5.37	5.93	6.27	6.16	6.62	6.62	6.77	6.71
Chicken **	\$/kg	b/	1.68	1.53	1.46	1.54	1.45	1.39	1.47	1.60	1.63	1.63	1.74
Lamb **	\$/kg		8.27	6.12	5.35	5.23	5.12	5.28	5.76	5.70	5.65	5.61	5.89
Oranges	\$/kg	b/	0.92	1.57	2.26	1.85	2.15	2.42	2.62	1.97	1.91	1.44	1.41
Shrimp	\$/kg		13.51	10.19	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Sugar, EU	\$/kg	b/	0.34	0.35	0.35	0.35	0.35	0.36	0.35	0.34	0.34	0.35	0.37
Sugar, U.S.	\$/kg	b/	0.79	0.89	0.84	0.89	0.84	0.81	0.83	0.81	0.82	0.82	0.83
Sugar, World	\$/kg	b/	0.41	0.52	0.45	0.49	0.43	0.43	0.45	0.41	0.42	0.42	0.40

continued on next page

Dünya Bankası Emtia Fiyat Verleri

2 Mayıs 2025

	Unit	Annual Averages			Quarterly Averages				Monthly Averages				
		Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Dec	Jan-Mar	Apr-Jun	Jul-Sep	Oct-Dec	Jan-Mar	February	March	April	
		2022	2023	2024	2024	2024	2024	2024	2025	2025	2025	2025	
Raw Materials													
Timber													
Logs, Africa	\$/cum		368.9	378.6	378.7	379.9	376.8	384.6	373.4	368.4	364.5	378.3	393.1
Logs, S.E. Asia	\$/cum	b/	228.0	212.4	196.7	200.5	191.1	200.0	195.4	195.3	196.1	199.7	206.6
Plywood	¢/sheets		418.2	389.5	360.9	367.8	350.5	366.9	358.4	358.3	359.7	366.2	379.0
Sawnwood, Africa	\$/cum		593.0	595.9	612.4	607.6	604.9	623.0	614.1	603.7	600.6	618.6	630.2
Sawnwood, S.E. Asia	\$/cum	b/	674.5	677.7	696.5	691.1	688.0	708.6	698.5	686.6	683.1	703.6	716.8
Other Raw Materials													
Cotton	\$/kg	b/	2.86	2.09	1.91	2.14	1.91	1.79	1.80	1.72	1.72	1.71	1.73
Rubber, RSS3	\$/kg		1.81	1.58	2.28	2.07	2.23	2.37	2.44	2.38	2.41	2.36	2.13
Rubber, TSR20 **	\$/kg	b/	1.54	1.38	1.75	1.58	1.69	1.76	1.98	1.97	2.01	1.98	1.71
Fertilizers													
DAP	\$/mt		772.2	550.0	563.7	599.2	536.7	546.7	572.1	600.5	603.8	615.1	635.0
Phosphate rock	\$/mt	b/	266.2	321.7	152.5	152.5	152.5	152.5	250.0	152.5	152.5	152.5	152.5
Potassium chloride **	\$/mt	b/	863.4	383.2	295.1	295.4	307.3	293.8	283.9	319.0	318.8	336.3	351.9
TSP	\$/mt	b/	716.1	480.2	474.6	451.3	450.4	505.8	490.8	479.0	480.6	478.5	496.0
Urea, E. Europe **	\$/mt	b/	700.0	358.0	338.3	338.9	313.7	340.8	359.7	403.8	436.5	394.5	386.9
Metals and Minerals													
Aluminum	\$/mt	b/	2,705	2,256	2,419	2,199	2,523	2,381	2,573	2,630	2,658	2,658	2,372
Copper	\$/mt	b/	8,822	8,490	9,142	8,444	9,751	9,198	9,175	9,354	9,331	9,740	9,177
Iron ore	\$/dmt	b/	121.3	120.6	109.4	123.3	113.0	99.9	101.4	101.6	105.1	100.1	97.2
Lead	\$/mt	b/	2,151	2,136	2,069	2,074	2,166	2,034	2,004	1,970	1,957	2,033	1,903
Nickel	\$/mt	b/	25,834	21,521	16,814	16,627	18,416	16,235	15,978	15,583	15,288	16,066	15,113
Tin	\$/mt	b/	31,335	25,938	30,066	26,218	32,262	31,608	30,177	31,831	31,833	34,048	32,565
Zinc	\$/mt	b/	3,481	2,653	2,776	2,446	2,834	2,776	3,048	2,836	2,800	2,889	2,622
Precious Metals													
Gold	\$/toz	c/	1,801	1,943	2,388	2,072	2,336	2,480	2,663	2,863	2,895	2,983	3,218
Platinum	\$/toz	c/	962	966	955	910	980	964	967	969	978	980	959
Silver	\$/toz	c/	21.8	23.4	28.3	23.4	28.8	29.5	31.4	31.9	32.2	33.2	32.2
Indexes (2010=100)													
Total	d/		142.5	108.0	105.1	104.4	108.6	104.6	103.0	105.2	105.7	101.9	96.1
Energy			152.6	107.0	101.5	102.5	105.3	101.3	96.9	99.2	99.2	95.1	87.9
Non Energy			122.1	110.2	112.5	108.2	115.1	111.2	115.4	117.3	118.9	115.8	112.9
Agriculture			119.3	110.9	115.0	111.2	116.4	113.6	118.8	120.7	122.7	117.1	116.3
Beverages			106.3	107.8	176.4	140.4	187.3	176.7	201.1	232.3	240.4	217.7	216.0
Food			138.1	125.4	115.8	117.6	116.6	113.3	115.9	113.0	113.8	110.9	110.3
Oils and Meals			145.2	118.9	106.9	107.0	106.2	104.7	109.6	103.8	103.5	103.9	103.6
Grains			150.4	133.0	112.9	117.4	116.3	108.8	108.9	107.9	109.5	104.7	105.1
Other Food			117.7	127.2	130.4	131.8	130.7	128.6	130.4	129.8	131.3	125.5	123.7
Raw Materials			80.3	77.1	81.6	80.5	79.9	82.2	83.9	82.6	84.3	81.0	80.3
Timber			80.1	79.1	79.6	79.4	78.4	81.0	79.7	78.6	78.3	80.5	82.2
Other Raw Materials			80.5	74.9	83.9	81.7	81.6	83.6	88.6	86.9	90.8	81.6	78.1
Fertilizers			235.7	153.5	117.6	116.4	113.5	119.7	120.9	128.7	133.5	128.4	129.2
Metals and Minerals			115.0	104.0	106.7	101.2	112.6	105.2	107.9	109.2	109.6	111.8	104.0
Base Metals	e/		122.4	109.0	114.1	105.1	120.8	113.8	116.9	118.3	118.4	121.9	112.6
Precious Metals			136.8	147.3	180.2	155.4	177.5	187.2	200.6	213.8	216.1	222.7	236.6

Notes and Abbreviations:

a/ Included in the energy index; b/ Included in the non-energy index; c/ Included in the precious metals index; d/ Metals and Minerals excluding iron ore.

\$ = US dollar bbl = barrel cum = cubic meter dmt = dry metric ton kg = kilogram mmbtu = million British thermal units mt = metric ton toz = troy oz
... = not available ** = see next page "Changes in the recent issues"

continued on next page

İSO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN DÜZCE'DE

Düzce Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, bir dizi temaslarda bulunmak için Düzce'ye gelen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan ile makamında bir araya geldi.

DÜZCE Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, İSO Başkanı **Erdal Bahçıvan** ile bulunduğu ziyarette, vizyon projelerinin başında gelen 'Mobilya Kent' projesi ile İstanbul **sanayicilerini** buluşturmak istediklerini ve bu noktada **İSO** ile ortak adım atmak istediklerini dile getirdi.

Özlü'nün makamında gerçekleşen ziyarete Bahçıvan'ın yanı sıra İSO Yönetim Kurulu ve meslek komite üyeleri ile Düzce Ticaret ve **Sanayi Odası** Başkanı Erdoğan Bıyık ve belediye başkan yardımcılarının katılımı sağladı. Ziyaretlerinden ötürü **İSO Başkanı** Bahçıvan'a teşekkür eden Başkan Özlü, "Bu uzun zamandır beklenen bir ziyaret. Birkaç yıl önce bir araya geldiğimizde Düzce'de bir toplantı yapma teklifimiz vardı. Bugün bunu gerçekleştiriyoruz. Sizleri Düzce'de misafir etmekten son derece memnunuz" dedi.

ÖZLÜ: DÜZCE SANAYİLEŞEN BİR ŞEHİR
Düzce'nin mevcut ticaret ve sanayi konumundan kısaca

bahseden Özlü, "Düzce'ye yatırım yapmak isteyen, yatırım yapan kim varsa devlet tarafındaki sorunlarının çözümüne yardımcı oluyoruz. 5 **OSB**'miz var. 3'ü faal, 2'si kurulma aşamasında. Düzce **sanayileşen** bir şehir. Kavşak noktada olduğu için Düzce'nin ticareti çok hareketli. 2021 yılında bir çalışma yaptık, Düzce İktisat ve Kalkınma Kongresini tertip ettik. Düzce'nin gelecek 50 yılda tarım, ticaret, turizm ve **sanayide** hangi istikamete gitmesi gerektiğini konuştuk. TSO ile birlikte yaptık ve kitap halinde yayınladık" şeklinde konuştu.

MOBİLYA KENT PROJESİ'NE İSO'DAN TAM DESTEK

Vizyon projelerin başında gelen 'Mobilya Kent' projesini hayata geçirmek için çalışmaları sürdürdüklerini ifade eden Başkan Özlü, "320 dönüm bir araziye Milli Emlak'tan çok uygun fiyata aldık. Burası Sakarya'dan Kastamonu'ya kadar orman bölgesi. Düzce'de ahşap işçiliği çok yaygın. Düzce'nin

güney kısmında otobana sıfır konumda bir yer aldık. Projemiz hakkında sizin mobilya grubunuza sunum yapalım. İki yer düşünüyoruz, birisi üretim, diğeri ticari satış noktasında. Bu işin bir sahibi olsun istiyoruz. Güzel bir proje yapacağız. Gümrük Müdürlüğü'nün kurulmasını da sağladık" dedi.

İSO BAŞKANI BAHÇIVAN'DAN BAŞKAN ÖZLÜ'YE ÖVGÜ

Başkan Özlü'nün ardından değerlendirmelerde bulunan **İSO Başkanı** Bahçıvan ise, "Bizler için de bugün burada bulunmak son derece mutluluk verici. Bakanlık döneminde bizim için gösterdiği katkılarla kalbimizde iz bırakan şahsım için de büyük bir dosttur. Düzce için büyük bir şansınız. Şehrin gelişimine yaptığınız katkıları görüyoruz" şeklinde konuştu.

İSO'DAN MOBİLYA KENT PROJE ÇALIŞMALARINA DESTEK

'Mobilya Kent' projesi konusunda Başkan Özlü'nün

söylemlerini dikkatle dinleyen İSO Başkanı Bahçıvan, kendilerine gelen en çok talep gelen sektörün mobilyacılar olduğunu ifade ederek, Düzce'de yapılacak olan projenin birçok fırsatı barındırdığına değindi ve şunları kaydetti: "Bugünün en somut konularından biri bu. Önemli bir konu. Türkiye'nin örnek mobilya **OSB**'lerinden birisini yakında burada görebiliriz. Bizde de en çok sıkışma yaşanan sektörün başında mobilyacılar geliyor. Böylesi bir mobilya kentte olması gereken temel alt yapılar noktasında biz de katkı sağlayabiliriz. Meslek komitemizle bir planlama yapalım. Toplantı yapalım." Karşılıklı görüş alışverişinin ardından Başkan Dr. Faruk Özlü ve **İSO Başkanı Erdal Bahçıvan** beraberlerindeki heyet ile birlikte ilk olarak Konuralp Antik Tiyatro kazı alanını ziyaret etti. Grup daha sonra Düzce'de faaliyet gösteren Schmid Pekintaş ve Düzce Cam fabrikaları ile inşaatı devam eden Namet fabrikalarını ziyaret ederek incelemelerde bulundu. (**Haber Merkezi**)

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan Düzce'ye geldi

MOBİLYA KENT PROJESİNE TAM DESTEK

Düzce Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, bir dizi temaslarda bulunmak için Düzce'ye gelen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan** ile makamında bir araya geldi. Bahçivan, Düzce'de hayata geçmesi planlanan mobilya kent projesine tam destek vererek, "Böylesi bir mobilya kentte olması gereken temel alt yapılar noktasında biz de katkı sağlayabiliriz" ifadelerini kullandı.

Düzce Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, İSO Başkanı **Erdal Bahçivan** ile buluştuğu ziyarette, vizyon projelerinin başında gelen 'Mobilya Kent' projesi ile İstanbul sanayicilerini buluşturmak istediklerini ve bu noktada İSO ile ortak adım atmak istediklerini dile getirdi. Özlü'nün makamında gerçekleşen ziyarete Bahçivan'ın yanı sıra İSO Yönetim Kurulu ve meslek komite üyeleri ile Düzce Ticaret ve **Sanayi Odası** Başkanı Erdoğan Bıyık ve belediye başkan yardımcılarının katılımı sağlandı. Ziyaretlerinden ötürü İSO Başkanı Bahçivan'a teşekkür eden Başkan Özlü, "Bu uzun zamandır beklenen bir ziyaretti. Birkaç yıl önce bir araya geldiğimizde Düzce'de bir toplantı yapma teklifimiz vardı. Bugün bunu gerçekleştiriyoruz. Sizleri Düzce'de misafir etmekten son derece memnunuz" dedi.

HABER SAYFA 2'DE

İSTANBUL SANAYİ ODASI (İSO) BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN DÜZCE'YE GELDİ

MOBİLYA KENT PROJESİNE TAM DESTEK

Düzce Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, bir dizi temaslarda bulunmak için Düzce'ye gelen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan ile makamında bir araya geldi. Bahçıvan, Düzce'de hayata geçmesi planlanan mobilya kent projesine tam destek vererek, "Böylece bir mobilya kentte olması gereken temel alt yapılar noktasında biz de katkı sağlayabiliriz" ifadelerini kullandı.

Düzce Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, İSO Başkanı Erdal Bahçıvan ile buluştuğu ziyarette, vizyon projelerinin başında gelen 'Mobilya Kent' projesi ile İstanbul sanayicilerini buluşturmak istediklerini ve bu noktada İSO ile ortak adım atmak istediklerini dile getirdi. Özlü'nün makamında gerçekleşen ziyarete Bahçıvan'ın yanı sıra İSO Yönetim Kurulu ve meslek komite üyeleri ile Düzce Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Erdoğan Bıyık ve belediye başkan yardımcılarının katılımı sağladı. Ziyaretlerinden ötürü İSO Başkanı Bahçıvan'a teşekkür eden Başkan Özlü, "Bu uzun zamandır beklenen bir ziyaretti. Birkaç yıl önce bir araya geldiğimizde Düzce'de bir toplantı yapma teklifimiz vardı. Bugün bunu gerçekleştiriyoruz. Sizleri Düzce'de misafir etmekten son derece memnunuz" dedi. **ÖZLÜ: DÜZCE SANAYİLEŞEN BİR ŞEHİR** Düzce'nin mevcut ticaret ve sanayi konumundan kısaca bahseden Özlü, "Düzce'ye yatırım yapmak isteyen, yatırım yapan kim varsa devlet tarafından

sorunlarının çözümüne yardımcı oluyoruz. 5 OSB'miz var. 3'ü faal, 2'si kurulma aşamasında. Düzce sanayileşen bir şehir. Kavşak noktada olduğu için Düzce'nin ticareti çok hareketli. 2021 yılında bir çalışma yaptık, Düzce İktisat ve Kalkınma Kongresini tertip ettik. Düzce'nin gelecek 50 yılda tarım, ticaret, turizm ve sanayide hangi istikamete gitmesi gerektiğini konuştuk. TSO ile birlikte yaptık ve kitap halinde yayımladık" şeklinde konuştu. **MOBİLYA KENT PROJESİ'NE İSO'DAN TAM DESTEK** Vizyon projelerin başında gelen 'Mobilya Kent' projesini hayata geçirmek için çalışmalarını sürdürdüklerini ifade eden Başkan Özlü, "320 dönüm bir araziye Milli Emlak'tan çok uygun fiyata aldık. Burası Sakarya'dan Kastamonu'ya kadar orman bölgesi. Düzce'de ahşap işçiliği çok yaygın. Düzce'nin güney kısmında otobana sıfır konumda bir yer aldık. Projemiz hakkında sizin mobilya grubunuza sunum yapalım. İki yer düşünüyoruz, birisi üretim, diğeri ticari satış noktasında. Bu işin bir sahibi olsun istiyoruz. Güzel bir proje yapacağız.

Gümrük Müdürlüğü'nün kurulmasını da sağladık" dedi. **İSO BAŞKANI BAHÇIVAN'DAN BAŞKAN ÖZLÜ'YE ÖVGÜ** Başkan Özlü'nün ardından değerlendirmelerde bulunan İSO Başkanı Bahçıvan ise, "Bizler için de bugün burada bulunmak son derece mutluluk verici. Bakanlık döneminde bizim için gösterdiği katkılarla kalbimizde iz bırakan şahsım için de büyük bir dosttur. Düzce için büyük bir şansımız. Şehrin gelişimine yaptığımız katkılarla görüyoruz" şeklinde konuştu. **İSO'DAN MOBİLYA KENT PROJE ÇALIŞMALARINA DESTEK** 'Mobilya Kent' projesi konusunda Başkan Özlü'nün söylemlerini dikkatle dinleyen İSO Başkanı Bahçıvan, kendilerine gelen en çok talep gelen sektörün mobilyacılar olduğunu ifade ederek, Düzce'de yapılacak olan projenin birçok fırsatı barındırdığına değindi ve sunuları kaydetti: "Bugünün en somut konularından biri bu. Önemli bir konu. Türkiye'nin örnek mobilya OSB'lerinden birisini yakında burada görebiliriz. Bizde

de en çok sıkışma yaşanan sektörün başında mobilyacılar geliyor. Böylesi bir mobilya kentte olması gereken temel alt yapılar noktasında biz de katkı sağlayabiliriz. Meslek komitemizle bir planlama yapalım. Toplantı yapalım." Karşılıklı görüş alış verişinin ardından Başkan Dr. Faruk Özlü ve İSO Başkanı

Erdal Bahçıvan beraberlerindeki heyet ile birlikte ilk olarak Konuralp Antik Tiyatro kazı alanını ziyaret etti. Grup daha sonra Düzce'de faaliyet gösteren Schmid Pekintaş ve Düzce Cam fabrikaları ile inşaatı devam eden Namet fabrikalarını ziyaret ederek incelemelerde bulundu. **(HABER MERKEZİ)**

Başkan Özlü İSO heyetini ağırladı

Düzce Belediyesi'nden yapılan açıklamaya göre; Düzce Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, bir dizi temaslarda bulunmak için Düzce'ye gelen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan** ile makamında bir araya geldi. Düzce Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, **İSO Başkanı Erdal Bahçıvan** ile bulunduğu ziyarette, vizyon projelerinin başında gelen 'Mobilya Kent' projesi ile İstanbul **sanayicilerini** buluşturmak istediklerini ve bu noktada **İSO** ile ortak adım atmak istediklerini dile getirdi. Özlü'nün makamında gerçekleşen ziyarete Bahçıvan'ın yanı sıra **İSO** Yönetim Kurulu ve meslek komite üyeleri ile Düzce Ticaret ve

Sanayi Odası Başkanı Erdoğan Bıyık ve belediye başkan yardımcılarının katılımı sağladı. Ziyaretlerinden ötürü **İSO Başkanı Bahçıvan'a** teşekkür eden Başkan Özlü, "Bu uzun zamandır beklenen bir ziyaretti. Birkaç yıl önce bir araya geldiğimizde Düzce'de bir toplantı yapma teklifimiz vardı. Bugün bunu gerçekleştiriyoruz. Sizleri Düzce'de misafir etmekten son derece memnunuz" dedi. **ÖZLÜ: DÜZCE SANAYİLEŞEN BİR ŞEHİR** Düzce'nin mevcut ticaret ve **sanayi** konumundan kısaca bahseden Özlü, "Düzce'ye yatırım yapmak isteyen, yatırım yapan kim varsa devlet tarafındaki sorunların çözümüne yardımcı

Düzce Belediye Başkanı Dr. Faruk Özlü, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan ile bir araya geldi. Özlü, 'Mobilya Kent' projesini hayata geçirmek için çalışmalarını sürdürdüklerini ifade etti.

oluyoruz. 5 **OSB**'miz var. 3'ü faal, 2'si kurulma aşamasında. Düzce **sanayileşen** bir şehir. Kavşak noktada olduğu için Düzce'nin ticareti çok hareketli. 2021 yılında bir çalışma yaptık, Düzce İktisat ve Kalkınma Kongresini tertip ettik. Düzce'nin gelecek 50 yılda tarım, ticaret, turizm ve **sanayide** hangi istikamete gitmesi gerektiğini konuştuk. TSO ile birlikte yaptık ve kitap halinde yayınladık" şeklinde konuştu.

MOBİLYA KENT PROJESİ'NE İSO'DAN TAM DESTEK

Vizyon projelerin başında gelen 'Mobilya Kent' projesini hayata geçirmek için çalışmalarını sürdürdüklerini ifade eden Başkan Özlü, "320 dönüm bir araziye Milli Emlak'tan çok uygun fiyata aldık. Burası Sakarya'dan Kastamonu'ya kadar orman bölgesi. Düzce'de ahşap işçiliği çok yaygın. Düzce'nin güney kısmında otobana sınır konumunda bir yer aldık. Projemiz hakkında sizin mobilya grubunuza sunum yapalım. İki yer düşünüyoruz, birisi üretim, diğeri ticari satış noktasında. Bu işin bir sahibi olsun istiyoruz. Güzel bir proje yapacağız. Gümrük Müdürlüğü'nün kurulmasını da sağladık" dedi. **İSO BAŞKANI BAHCIVAN'DAN BAŞKAN ÖZLÜYE ÖVGÜ**

Başkan Özlü'nün ardından değerlendirmelerde bulunan **İSO Başkanı Bahçıvan** ise, "Bizler için de bugün burada bulunmak son derece mutluluk verici. Bakanlık döneminde bizim için gösterdiği

katkılarla kalbimizde iz bırakan şahsım için de büyük bir dosttur. Düzce için büyük bir şansınız. Şehrin gelişimine yaptığınız katkılarını görüyoruz" şeklinde konuştu.

İSO'DAN MOBİLYA KENT PROJE ÇALIŞMALARINA DESTEK

'Mobilya Kent' projesi konusunda Başkan Özlü'nün söylemlerini dikkatle dinleyen **İSO Başkanı Bahçıvan**, kendilerine gelen çok talep gelen sektörün mobilyacılar olduğunu ifade ederek, Düzce'de yapılacak olan projenin birçok fırsatı barındırdığına değindi ve şunları kaydetti: "Bugünün en somut konularından biri bu. Önemli bir konu. Türkiye'nin örnek mobilya **OSB**'lerinden birisini yakında burada görebiliriz. Bizde de en çok sıkışma yaşanan sektörün başında mobilyacılar geliyor. Böylesi bir mobilya kentte olması gereken temel alt yapılar noktasında biz de katkı sağlayabiliriz. Meslek komitemizle bir planlama yapalım. Toplantı yapalım."

Karşılıklı görüş alış verişinin ardından Başkan Dr. Faruk Özlü ve **İSO Başkanı Erdal Bahçıvan** beraberlerindeki heyet ile birlikte ilk olarak Konuralp Antik Tiyatro kazı alanını ziyaret etti. Grup daha sonra Düzce'de faaliyet gösteren Schmid Pekintaş ve Düzce Cam fabrikaları ile inşaatı devam eden Namet fabrikalarını ziyaret ederek incelemelerde bulundu.

Kaynak:Düzce Belediyesi